

Incipit liber primus exposi-
tionis beate p[ro]ph[et]ie Super
Parabolas Salomonis.

PARABOLÆ SALOMONIS

EX IIUI DAVID REGIS ISRAEL.

Parabole grece latine dicuntur simili-
tudines. Q[uo]d huic libro uocabulū salomon
ob id imposuit. ut scirent alii. q[uo]d n[on] uita

litterā intellegere que dicit. In quo d[omi]n[u]m signi-
ficat p[er] parabolas turbis fuisse locuturū. sic etiā
nomine p[ro]prio & pacifico regni sui statu. regnū
xpi & eccl[esi]e p[ro]ph[et]ie denuntiat. de quo scriptū ē:
multiplicabit[ur] ei impiū & pacis n[on] erit finis. sup[er]
solū d[omi]n[u]s & sup[er] regnū ei[us]. sic templi cōstruccio-
ne ac dedicatione edificatiōe scē eccl[esi]e que

tēpore resurrectionis mētrū dedicabat insinuat.
Hā & ipse fili[us] ēē d[omi]n[u]s & rex spiritalis isrl[ael] etiā tur-
barū testimonio que ei hierosolimā uenienti cū
palmarū ramis & laudib[us] occurrere declarat.

Hotandū autē q[uo]d uulgata editio p[er] parabolas que
hebraice masloth uocant. parhoemias. id[est] puerbia
dicit. S[ed] nec ipsū nom[en] abhorret a uero. Que enī
parabole recte nuncupant[ur]. q[uia] occulta sūt. possunt
n[on] in congrue etiā puerbia uocari. q[uia] talia sūt. q[uo]d
merito sepi[us] in ore colloquentiū uersari. ac me-
moria debeant retineri. Hā & puerbia plerūq[ue]
tam obscu[ra] re dicunt[ur]. ut merito eadē possint
etiā parabola rū nomine notari. d[omi]no attes-
tante q[uo]d ait. Hec in puerbiis locutus sū uobis.

**FITZWILLIAM MUSEUM
UNIVERSITY OF CAMBRIDGE**

Beda super Parabolas etc. Amorbach?

11th-12th century. Vellum

Dimensions : 9 $\frac{5}{8}$ x 6 $\frac{7}{8}$ inches

Accession no : MS McClean 108 folio 1^v

Negative no : FMK 15048

Photograph copyright of the Fitzwilliam Museum.

Not to be reproduced without written permission.

ipsi hereticorum dogmatibus; quasi convivis delectantur
optimis. At cum rite in ecclesia Christi sacramenta celebrantur
Christi verbum auditur et conservatur. qui est sapientia dei. constat
quod angelice virtutes ibi sint. et in excelsis celorum con-
vivunt fidelium. Panem enim celi dedit eis. panem angelorum
manducavit homo. Explicit liber primus.

Incipit liber secundus.

A R A B O L E S A L O M O N I S.

Novum ponit titulum. quia novum genus
locutionis incipit. ut non sicut prius de
singulis bonorum malorumque partibus, dumtaxat

disputet. sed altius versibus, actus utroque de-
scribat. Filius sapiens letificat patrem. filius vero

stultus meschia est matri sue. Qui accepta fidei
mysteria bene servat. letificat dominum patrem. qui

vero hec actione mala vel heresi contaminat matrem
conturbat ecclesiam. Non proderunt thesauri impi-

etatis. iusticia vero liberabit a morte. Et a transitoria
morte sepelitur ut daniel et tres pueros. et a perpetua

semper iusticia liberat. At vero thesauri per impietatem
congregati. et si aliquando a morte corporali videntur

eripi. plus tamen mali per impietatem qua acquisiti sunt
quam commodi in eo quod per vitam sunt dati conferunt.

Non affliget dominus famem animam iusti et insidias impiorum
subvertet. Et si quando iustum impium fame affligit.

vel etiam necant. non ledet animam eius. quam dominus in vitam
futura sue gloria visionis consolatur. qui et easdem impiorum

insidias in ipsos iuste iudicando retorquet.

Aggestate opera est manus remissa. manus autem fortium

**FITZWILLIAM MUSEUM
UNIVERSITY OF CAMBRIDGE**

Beda super parabolas etc. Amorbach?

11th-12th century. Vellum

Dimensions : $9\frac{5}{8}$ x $6\frac{7}{8}$ inches

Accession no : MS McClean 108 folio 30^V

Negative no : FMK 15049

Photograph copyright of the Fitzwilliam Museum.

Not to be reproduced without written permission.

primū innocentē uidelicet primū falso testimonio nō
ledere: percantī cuiuslibet fiduciā ampli peccandi adu-
lando nō tribuere: malū p malo nō reddere. Sic enī fit
ut cū primo actus erretī bene cōposueris. postmodū
ad interioris quoq; hominis excolendā munditiā per-
tingas. & post quasi exercitiū agri etiā mentis habi-
taculū pīs cogitationib; ornare. aliq; cōstruere inci-
pias. Qd q; reipi facere dissimulant. recte subdit.

Per agrū hominis pigri transiui. & p uinea uiri stulti.
& ecce totū repleuerant urticae. opuerant supficiē ei
spine. Et agrū uineaq; pigri ac stulti transire ē. cuiuslibet
uitā negligentis inspicere. Quā urticae uel spine re-
plem. q; in corde negligentū prurientia trena de-
sideria & punctiones pullulant uitioꝝ. iuxta qd
scriptū ē. In desideris ē omnis otiosus. Et maceria
lapidū destructa erat. Maceria lapidū in uinea uel
agro stulti destructa iacet. cū cepta uirtutū munimina
uel inprobitate hominū maloz deceptus. uel immundoz
spirituū p̄uasiōne callida quisq; negligens perdit.

HExplicit liber secundus. Incipit
liber tertius
Parabole Salomonis
Quas Trahstoler vult viri
Ezechie Regis iuda. Hinc
nouo ordine loqui incipit. ut nō sicut
prius quasi ad audientē uerbū faciat.
s; secū ipse. quid ratio ueritatis habeat disputando
pertractet. in quib; tam legens quisq; uel audiens

**FITZWILLIAM MUSEUM
UNIVERSITY OF CAMBRIDGE**

Beda super Parabolas etc. Am̃orbach?

11th-12th century. Vellum

Dimensions : 9 $\frac{5}{8}$ x 6 $\frac{5}{8}$ inches

Accession no : MS McClean 108 folio 71^r

Negative no : FMK 15050

Photograph copyright of the Fitzwilliam Museum.

Not to be reproduced without written permission.

quos in bonorū opū incolomitate prestare cognouerit. Ipse
 intutū cordis eorū a p̄sentis uitę delectatione claudens.
 ad contēplationē p̄perue lucis attollit. ipse illos post
 hui' uitę terminū ad celestia p̄ducit. Ipsi ē hereditas.
 de qua ei canit appha. Exurge d̄s iudica terrā. quō
 tu hereditabis in omnib; gentib;. Et completis in ti
 more d̄ni annis plurimis. cū gaudio sepelierit eū om̄s
 cognati ei'. Sepultura tobis finē totū mundi designat.
 quando d̄ns n̄r cū toto corpore suo qd ē ecclā quā re
 demit in requiem intrat eternā. congratulanti;
 angelis de societate hominū redemptorū. & singulos
 quosq; membra uidelicet sui conditoris p̄ diuersas su
 perne patrię mansiones p̄ meritoy diuersitate collo
 cantib;. Et omnis generatio ei' in bona uitā et
 scā conuersatione p̄mansit. Hec ē una p̄ totū orbem.
 totūq; sc̄li tempus. generatio querentiū d̄m. requirentiū
 faciem d̄i iacob. De qua itē dicit. Generatio rectoy
 benedicet. Que ē aū uitā melior quę sanctorū cūersa
 tio. quā in glā sui conditoris p̄petuo manere.

Ita ut accepti essent tam dō quā cunctis habitatorib;
 terrę. Perduch ad patriā celestē homines accepti erūt
 cui' grā f̄t redempti. accepti erūt & angelis. quoy
 numerū complebunt. quib; in p̄petuū frāna sunt
 societate copulandi. Hi f̄t enī habitatores t̄rę ill'.
 de qua d̄ns dicit. Beati mites. quō ipsi possidebunt
 terrā. Quā uidere desiderans psalmista dicebat.

Credo uidere bona d̄ni in terra uiuentiu.

Explicat expositio Bedę sup librum Tobis.

**FITZWILLIAM MUSEUM
UNIVERSITY OF CAMBRIDGE**

Beda super Parabolas etc. Amorbach?
11th-12th century. Vellum

Dimensions : 9 $\frac{5}{8}$ x 6 $\frac{7}{8}$ inches

Accession no : MS McClean 108 folio 109^r

Negative no : FMK 15051

Photograph copyright of the Fitzwilliam Museum.

Not to be reproduced without written permission.

INCIPIT DIALOGVS IOHANNIS ET BASILII EP^{OR}

Mihi quidē multi fuerūt amici certi. et amicitie uia
 scientes solideq; seruantes. Vnus autē ex his plurimis
 amore quē in nos habebat illis omib; ante cellens. tanto
 eos spatio commendit postergū relinquere. quantū illi cete
 ros qui nob̄ leui nomina iungebantur. Hic ergo. omē mihi
 tēpus. adherebat. Hā et studia ipsa contigimus. & isdē
 p̄ceptoribus usi sumus. Sed et sedulitas & studiū in eadē
 literariū opera congruebāt. Cupiditasq; similis. de his
 dē negotiis pariebatur. Hec tunc solū cum adhuc frequen
 tabamus magistros. uerū & quando ab his recedentes opor
 tebat eligere quod iter uite nobis ingredi cōmendat
 & concordantes in his etiam. uidebamus. Erant quoque
 alia plurima. quibus custodiebatur solida & rūpinescēt
 nr̄a consensio. Neq; enī aut in splendore patrie erat quod
 diuersum uelle possēt. alter. aut mihi opulentia suppe
 rante ille uitā ducebat in extrema pauperie. Sed & sub
 stantie nr̄e aequatio. ppositi nr̄i aequalem statū uide
 batur. imitata. Genus quoq; nobis similiter honoratū.
 ita ut om̄ia diligentū sententia conuenirent. Verū
 quia oportebat beatam uitā monachorū sequi philo
 sophiam q; uerā. in hoc nobis trutina uoluntatum
 apparebat inaequalis. quia illius quidē pars subleuata
 pendeat. ego autē adhuc seculi concupiscentiis rēditus

**FITZWILLIAM MUSEUM
UNIVERSITY OF CAMBRIDGE**

Ioh. Chrysostomus de Sacerdotio

Latine. German, 10th-11th century.

Vellum

Dimensions : $8\frac{5}{8}$ x $6\frac{5}{8}$ inches

Accession no : MS McClean 106 folio 1^v

Negative no : FMK 15046

Photograph copyright of the Fitzwilliam Museum.

Not to be reproduced without written permission.

fugum conuolasse. Explicit liber tertius.

Incipiunt capitula libri quarti.

- I Quod multa sacerdoti opus sit uirtute sermonis.
 II Quia debeat contra omnium congressus tam gentilem quam etiam iudeorum & hereticorum esse paratus. *Sarte pollere.*
 III Quia uehementer oporteat differendi eum
 IIII Quia beatus paulus in hoc se maxime exercuerit.
 V Quod non solum signis clarus fuerit sed etiam differendo.
 VI Quia & nos maxime huic studio adherere uelit.
 VII Quod cum hoc defuerit sacerdoti multa subditi detrimenta patiantur.

EXPLICIT CAPITULA.

INCIPIT LIBER QUARTUS

Haec basilus audiens cum paululum reticuisse.
 scitu inquit ad hoc properas ses officium. rationabilis forte tua formido uideretur. Huius enim relinquitur excusationis locus in his que postea errauerit. ei quise ad susceptionem honoris istius & oportunum spondere & cupidum. Ignorantie quippe se defensione qui accesserit. sponte priuabit. Hec potest ultra dicere quia inuitus hoc aut illud uerbi gratia feci. aut inuitus in hoc deliqui. Respondebit siquidem ei audice. Et cur conscius tibi tam

**FITZWILLIAM MUSEUM
UNIVERSITY OF CAMBRIDGE**

Ioh. Chrysostomus de Sacerdotio

Latine. German, 10th-11th century.

Vellum

Dimensions : 8 $\frac{5}{8}$ x 6 $\frac{5}{8}$ inches

Accession no : MS McClean 106 folio 48^r

Negative no : FMK 15047

Photograph copyright of the Fitzwilliam Museum.

Not to be reproduced without written permission.

nitatē caro tua. atq; mundaberis. **R** Bonū m̄s. Dicā d̄.

Conserva dñe familiā tuā bonis semp operib; **OR**
eruditā. & sic p̄sentib; consolare subsidis. vt ad
æterna pducas dona p̄ptius. **P.** **ā** Commendemus. **AD VI.**

Iratusq; neaman recedebat dicens. putabā **CA P.**
qd̄ egrederetur ad me. & stans inuocare nōm dñi
dī sui. & tangerē manu sua locum lepre. & cura
ret me. **R** Seruus tuus. **Ipse lib.** **OR** Subiectū tibi
pplm q̄s dñe propitiatio celestis amplificā. & tuis
semp faciat seruire mandatis. **P.** **AD NONA.**
A Per arma. **CA P.** Cū autē auertissē se & abire indig
nans. accesserunt ad eū serui sui. & locuti sunt ei.
pat̄. & si rem grandē dixissē tibi prophēa. certe
facere debueras. quantomagis quia nunc dixit
tibi lauare & mundaberis. **R** Declara. **ŷ** Scapulis.

Miserere iam q̄s dñe pplō tuo. & continuis **COIT.**
tribulationib; laborantē. celeri p̄ptiatione laxi
fica. **P.** **AD VES P.** **D**escendit itaq; naaman &
lauit in iordane septies. iuxta sermonē uiri dī.
& restituta ē caro eius. sic caro eius. paruuli. &
mundatus est alepra. **ŷ** Angelis. **A** Iesus autē transiens
per medium eorum ibat. **OR** Subueniat nob q̄s dñe mi
sericordia tua. ut ab imminētib; peccatorū nrōr
periculis te mereamur p̄tegente saluari. **P.** **FR m̄.**

sonitū bucinę montēq; fumantē. & p̄territi ac pauore concussi steterunt p̄cul dicentes moȳsi. loquere tu nobis & audiemus. non loquatur nob̄ dñs. ne forte moriamur. *℟. Bonū mibi. V̄ Dicā dñō. coll.*

Defende dñe familiā tuā. & toto tibi corde p̄stratā ab hostiū tuere formidine. nec bona tua difficulter inueniant. p̄ quib; & sc̄i & angelice tibi supplicant potestates. *℟. Ad. vi. Commendemus nos. cap.*

Nolite timere. ut enī p̄bar & uos venit d̄s. & ut terror illius esset in uob̄. ne peccarētis. stetit q; p̄p̄ls a longe. moȳses autē accessit ad caliginē in qua erat deus. *℟. Seruus tuus. V̄ Ipse lib. coll.* **A**ssit dñe q̄s p̄p̄tia tuo p̄p̄lo supplicanti. ut qđ te inspirante fide liter app̄at. tua celeri largitate p̄cipiat. *℟. Ad. n.*

℟. Per arma. C. **U**os vidistis qđ de celo locutus sum uob̄. non faciētis deos argenteos. nec deos auros faciētis uob̄. ego dñs d̄s ur̄. *℟. Declara sup̄ nos. V̄ Scapulis. or.*

Adesto dñe p̄p̄lis tuis in tua p̄tectione fidentib; & tue se dextere supplicet̄ inclinantes p̄p̄ua defensione conserua. *℟. C. Ad. v. esē.* **A**ltare de trā faciētis mibi. & offerētis sup̄ eo holocausta & pacifica ur̄a. oues ur̄as & boues. in omī loco in quo memoria fuerit nominis mei. *V̄ Angelis suis. In ev.*

℟. Non lotis manibus manducare non inquinat hominem. coll.

6

sicut ab alimentis in corpore. ita a uicibus ieiunemus in
mente. **P.** Quis scit. **V.** Scapulis. **D.** Quod dñe pplō tuo diabo
lica uitare contagia & te solū dñm pura mente sedlare. **P.** Frange. **Ad. i.**
A. Aquam quā ego dedero qui biberit ex ea non sitiet ultra. **Ad. iii.**
D. Domine ut uideo ppheta es tu patres nrī in monte hoc adorauerunt.
L. Locutus est dñs ad moysen dicens. tolle uirgā & congrega
pplm tu & aaron fr̄ tuus. & loquimini ad p̄rā coram
eis. & illa dabit aquas. **R.** Bonū mihi. **V.** Dic & dñō. **O R.**
P. Presta q̄s omp̄s dñs. ut semp rationabilia meditatores
que tibi sunt placita. & dictis exequamur & facis. **P.**
A. Mulier uenient dies quando ueri adoratores adora **Ad. vi.**
bunt patrem in spiritui & ueritate. **C.** Cumq̄ eduxeris aquā
de p̄ra. bibet om̄s multitudo & iumenta ei. & tulit
moyses uirgā que erat in conspectu dñi sic p̄cepit ei.
congregata multitudo ante p̄ram. **R.** Seruus tuus.
Sit dñe q̄s propitiatio tua pplō supplicanti. ut qd̄
te inspirante fideliter app̄at. tua celeri largitate
p̄cipiat. **P.** **Ad. x.** **A.** Veri adoratores adorabunt patrem in
spiritui & ueritate. **Cap.** **C.** Cumq̄ eleuass̄ moyses ma
nū. percussit uirga bis silicem. egressę sunt aque
largissime. ita ut ppl̄s biberet & iumenta. **R.** Declara
V. Scapulis. **O R.** **P.** Protegat dñe q̄s tua dextera pplm sup
plicantē. ut p̄sentē uitā sub tua gubernatione trans
currentis. mereatur inuenire perp̄uam. **P.** **Ad. vi. sp.**

8
catus. & tuo mimimine sit securus. **¶** **A** Quis scit.
egrotavit filius mulieris matris

fr. vi. cap.

Egrotavit filius mulieris matris familias. & erat
languor fortissimus. ita ut non remaneret in co
hactus. **¶** Angelis suis. **A** Lazarus amicus noster dormit
eamus & a somno suscitemus eum. **OR.** **D** s qui effabilibus
mundum renouas sacramentis. presta qm. ut ecclia tua
& eternis pficiat institutis. & temporalibus non desti
tuatur auxiliis. **¶** **A** Quis scit.

ad. i.

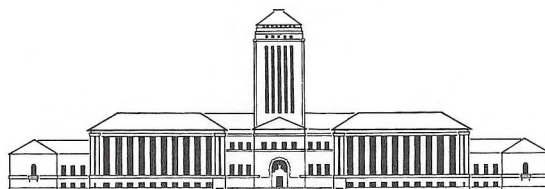
A Frange. **P**rimum querite.

ad. iii.

A Aduenerunt. **cap.** **D**ixit ergo ad herodiam. qd mihi &
tibi uir dñi. ingressus est ad me ut rememorarentur
iniquitates meas. & interficeres filium meum. Bonum
mihi. **¶** Dic & dñs. **OR.** **O**ptulare qm inopibus. & pa
ternum destitutis prebe solatiu. ut qui priuamur
humanis. diuinis psidiis adiuuemur. **¶**

Commendemus nos.

Tulit ergo de sinu illius. & por
tauit incenaculum ubi ipse manebat. & posuit sup
lectum suum. & clamauit ad dñm & dixit. dñs dñs
meus etiamne ne uiduam apud quam ego ut cumq

CAMBRIDGE UNIVERSITY LIBRARY

WEST ROAD CAMBRIDGE ENGLAND CB3 9DR

Telephone 0223 333000 Fax 0223 333160 Telex 81395

JSR/PHOTO/RML/528

AT May 15.6.93
bezahlt mit Einnahme
(C. Redupin) 7 June 1993

Professor Dr Harmut Hoffman,
Seminar für mittlere und neuere
Geschichte der Universität,
3400 Göttingen,
Platz der Göttingen Sieben 5,
Germany.

Dear Professor Hoffman,

Thank you for your letter of 26 May. You are quite correct in supposing that our Manuscript Add.3846 once formed part of a binding, now Cambridge University Library Inc.2.c.1.5 [2331], no.2797 in J C T Oates's catalogue (Bernardinus Senensis, *Sermones de Caritate*); I enclose a photocopy of the entry.

The original stamped leather binding of this volume was re-backed in white stamped pigskin at some time during the sixteenth or seventeenth century; the Bamberg inscription appears to me to be seventeenth century, although the book may have been there at an earlier period. It is possible, then, that the xi century fragments were added during the rebinding, although it is not possible to be certain about this.

There is no published catalogue of the Additional Manuscripts acquired by the Library since the middle of the nineteenth century, though unpublished descriptions can usually be made available on application. I enclose the latest version of the description of Add.3846.

An estimate for photographs which you request is enclosed. Work will begin on receipt of your advance payment.

Yours sincerely,

Jayne Ringrose

Miss J S Ringrose,
Under-Librarian,
Department of Manuscripts
and University Archives.

Enc.

Add. 3846 Collectarium

xi cent. Latin

Eight leaves of a Collectar, containing offices for the weeks of Lent III and IV, the music not filled in.

1^r-6^v Beginning in the capitulum at Vespers for the Saturday preceding Lent III [Qui male dixerit tibi] maledictus erit et qui benedixerit tibi benedictionibus repleatur ... (ending imperfect in the collect at Prime for the following Saturday) Auge fidem tuam domine quaesumus miseratus in nobis quia pietatis tuae subsidia non negabis integram illis

The hymns on Saturday are 1^r) Sic ter quaternus trahitur ... (RH 18931) and (1^r-1^v) E more sensu erige ad te largitor veniae ... Capitula and collects at Lauds are as follows. 1^v Lent III Sunday: (capitulum) Estote imitatores dei sicut filii karissimi ...; (collect) Quaesumus omnipotens deus vota humilium respice ... (Bruylants II, 950). 2^v Monday: (capitulum) Naaman princeps militiae regis Syriae ...; (collect) Cordibus nostris quaesumus domine benignus infunde ... (Bruylants II, 146). 3^v Tuesday: (capitulum) Mulier quedam clamabat ad Meliseum prophetaem ...; (collect) Exaudi nos omnipotens et misericors deus ... (Bruylants II, 536). 4^r Wednesday: (Capitulum) Honora patrem tuum et matrem tuam ...; (collect) Praesta nobis domine quaesumus ut salutaribus ieiuniis ... (Bruylants II, 838). 5^r Thursday: (capitulum) Factum est verbum domini ad me dicens Sta in porta domus domini ...; (collect) Da quaesumus domine aeternae rex cunctorum ... (cf. Bruylants II, 193). 5^v Friday: (capitulum) Oravit Moyses ...; (1st collect 5^v-6^r) Ieiunia nostra quaesumus ... (Bruylants II, 656); (2nd collect 6^r) Da quaesumus domine populo tuo diabolica .. (Bruylants II, 193). 6^v Sabbato (capitulum) Erat vir in Babylone ...; (collect) Praesta quaesumus omnipotens deus qui se affligendo carne ... (Bruylants II, 857).

7^v-8^v Begining in the collect at Sext for the Wednesday following Lent IV et spem suam in tua misericordia collocantes tuere propitias ... (ending imperfect in the antiphon at Matins for the following Saturday) Ego sum qui testimonium perhibeo de me ipso et testimonium per

Capitula and collects at Lauds are as follows. 7^r Thursday: (capitulum) Factum est verbum domini ad me dicens ...; (collect) Praesta quaesumus domine ut salutaribus ieiuniis ... (Bruylants II, 838). 8^r Friday: (capitulum) Egrotavit filius mulieris matris familias ... (collect) Deus qui effabilibus mundum renovas sacramentis ...

On 6^r is a pen trial (xv cent.) beg. Quoniam quia quare quomodo ...

Vellum, 235 x 152 mm, 8 ff. Single column, 24 lines to a page, ruled with a hard point. The first 6 leaves form a quire or part of a quire, the last 2 (a bifoilium) formed the centre of a quire. Written in a slightly sloping caroline minuscule in two sizes (capitula and collects are in the larger script), with headings in small red capitales, initials and capitales also in red. Some of the red is oxydized.

Bound in dark blue cloth (Stoakley, Cambridge, 1902).

Possibly of a use of Bamberg (although the text differs in details from that for Bamberg Cathedral printed by E.K. Farrenkopf, *Breviarium Eberhardi Cantoris*, Liturgiewissenschaftliche Quellen und Forschungen (1969), 62-6). Removed from the binding (contemporary continental stamped calf; rebacked in white pigskin in the xvi or xvii cent.) of Inc. 2. c. 1. 5 [2331], Bernardinus Senensis, *Sermones de Evangelio Eterno* (Basel, Johann Amerbach c. 1489, JCTO 2797, Hain *2827, GWK 3886, which had belonged to the Benedictine Abbey of St. Michael, Bamberg (Michaelberg, founded A.D. 1015). on 7v the no. 'B.X.i'. According to a label inside the front cover, the MS. was presented in 1900 by Francis Jenkinson, Librarian, who had given the printed book in 1891.

See also S. Krämer, *Handschriftenerbe des Deutschen Mittelalters* I (1989), 55.

J.S.R.

2 June 1993.

- 2796 **Augustine (St):** Expositio in evangelium secundum Johannem. F°, 300 mm.
 P* 7630 BM III 753 H* 1982 GW 2912
 Wants the last leaf (blank)
 Bookplate: *Ex Bibliotheca Mellersdorf. Monasterii O.S.B.* (Warnecke 1233). Bought, 1915
 16th c. stamped pigskin, rebacked Inc. 3.C.1.5 [2330]
- 2797 **Bernardinus, Senensis:** Sermones de caritate. F°, 311 mm.
 P* 7631 BM III 752 H* 2827 GW 3886
 'Ad Bibliothecam Monasterii S. Mich: Archang: prope Bamb: O.S.B.' Given by F. Jenkinson, 1891
 Contemporary stamped calf, rebacked with old pigskin Inc. 2.C.1.5 [2331]
- 2798 **Ars oratoria.** 4°, 197 mm.
 P 7634 BM III 750 H* 1858 GW 2667
 Royal Library, 1715
 Formerly bound (9) with nos 3889, etc. Modern half morocco Inc. 5.C.1.5 [2332]
- 2799 **Bertholdus:** Horologium devotionis. 8°, 154 mm.
 P* 7635 BM III 753 H* 2990 (1) = *2993 = *8928 GW 4175
 Bound (1) with no. 2802. 19th c. morocco Inc. 6.C.1.5 [2333]
- 2800 — Another copy. 158 mm.
Bound (2) with nos 2801, etc. [2334]
- 2801 **Thomas, à Kempis:** Meditationes de vita et beneficiis salvatoris. 8°, 158 mm.
 P 7636 BM III 752 H* 10992 = *2990 (2)
 Bound (1) with nos 2800 & 2803. Contemporary stamped calf, with scroll *Maria hilff uns* [2335]
- 2802 — Another copy. 154 mm.
Bound (2) with no. 2799 [2336]
- 2803 **Gerardus, Zutphaniensis:** De spiritualibus ascensionibus. 8°, 158 mm.
 P 7638 BM III 752 H* 16296
Bound (3) with nos 2801, etc. [2337]
- * P 7640. Reattributed by BM to Jacobus de Pforzheim. See no. 2821
- * P 7644. Reattributed by BM to Michael Furter. See no. 2825
- 2804 **Philephus (Franciscus):** Orationes et opuscula. 4°, 213 mm.
 P* 7645 BM III 757 H* 12918
 'Iste liber constat Thome Newton.' 'Gulielmus Cecilius' (i.e. William Cecil, 1st Baron Burghley). Royal Library, 1715
 18th c. calf Inc. 5.C.1.5 [2339]
- 2805 **Anselm (St):** Opuscula. 4°, 206 mm.
 P* 7648 BM III 759 H* 1136 GW 2033
 18th c. half calf Inc. 5.C.1.5 [2340]

Λ; formerly lined with leaves from an 11th c. Collectarium, now Add. 3846.

cf BM lithogr. repr for an attribution to Henricus Arnaldi

2804.5 Augustine (St): *Explanatio psalmorum*. Fo 301 mm 1457

BM III 758 H* 1975 = ? 1972 GW 2911

'With Halls' 'Wh. Kennett' Bookplate of Peterborough Cathedral Library (Franks 33818) deposited 1970

Contemporary stamped pipkin (clays fine) [4535]

Pet. A. 6. 7

2805.2

Another copy. 195 mm

'Wyttam Blundel' 'William Blundell' 'William de Barke' Peterborough Cathedral Library, deposited 1970

18th c. calf

[4536] Pet. A. 2. 27

¶ Ideo inquit romę uolumus habitare ut domini simus aliorum. sed quia romę dominee. non possumus. non ualentes illic manere. ualeat aliquid apud
nos. si in aliqua ciuitate. scilicet unus laceret. i. unus seruet dominum. possimus. uel unus laceret. i. unus hortus. Aut laceret. i. ad ipsum
animal retulit. laceret enim in horum esse solent. ¶ Sontus inquit plaustrorum onustorum. & multiplex urbis strepitus. in somnas hominibus
infert & uigilias. atque inde infirmam moriuntur. ¶ Stoma chus enim cibum non ualens digerere & excoquere. ardet. id est dicitur ardenti stomacho.
i. placet nobis aliquid & ualeat aliquid. ¶ i. si stomachus non potest

¶ Et aliquid quocumque loco quocumque quereces su.

¶ Unus sese dominum fecit se laceret. i. t lacernae. ¶

¶ plurimus hic aeger moritur uigilando. sed illum

¶ langorem peperit cibus imperfectus. et herens

¶ ardenti stomacho. nam que meritoria somnum

¶ amittunt. magnus opibus dormitur in urbe. ¶

¶ inde caput morbi. redarum transitus arto

¶ uicorum inflexu. et stantis conuicia man dras.

¶ ripient somnum druso utculis que marinis. ¶

¶ uiocat officium. turba cedente uehetur

¶ diues. et ingenti curret super ora libur no. Immodum nauigi

¶ aque obiter leges. aut scribit. uel dormi & latus. ¶

¶ an que facit somnum. clausa lectica fenestra. ¶

¶ nos tamen ueniet. nobis properantibus obstat

¶ unda prior. magno populus premit agmi nelum bos

¶ uis equitur. fert hic cubito. fert affere duro. Dicit que solebant

¶ lacer. at hic lignum capiti incurrit. ille metretam. ¶

¶ ingua crura luto. planta mox undique magna

¶ alcor. & indigito clauus mi humilitas haeret. ¶

¶ Meritoria dicuntur taberne. uel que libet loca in quibus

¶ sol diuites dormiunt. In hac urbe. quibus

¶ publicore nota. t magnis opibus. non sine magna

¶ potentia silentium imponit uicinis tabulis. t magno

¶ pretio somnus constat. ¶ Exponit quare non pos

¶ sit dormitari. magnitudo inquit redarum. latitu

¶ dinemiarum. uel uicorum angustia

¶ Mandra agaso fuit. uel multo superbus.

¶ qui stans in curru solutus erat magno clamore

¶ conuiciare transeuntes pauperes qui transire

¶ ipse non posset. Tanti inquit sit strepitus plu

¶ strorum tantusque clamor mandras. ut drusus

¶ somniculosus. t focas quae sunt somniculosae

¶ animalia dormire nequeant. ¶ Utulimari

¶ ni multum sopiuntur. & inquit usque ad mare da

¶ mor urbis puenit. ¶ Liburna hoc loco lectica

¶ significat. est etiam liburna genus nauigi

¶ Unda uocat multitudinem populi densi qui procedit

¶ Incommoda urbis commemorat. inter quae

¶ etiam comes sationem reprehendit. quae symbo

¶ la proprie dicitur. quando pretium ad diuersis con

¶ fertur. ut unum inde conuiuium partitur. Spor

¶ tulam hoc loco uocat culinam illam. ad quam

¶ deportantur diuitum sporule cum cibis suis

^{expediam} ^M ^{Lucius non sōr}
 Percurram citius. quot uillas possideat nunc.

Quot on dente grauis iuueni mihi barba sonabat.

^o Ille humero. hic lumbis. hic coxa debilis. ambos

^o erdidit ille oculos. & lucis inuide; hu ius

^N ^{hūmō oris}
 Pallida labra cibum accipiunt digitis alienis;

Ipse ad conspectū caene diducere rictum

Suetus. hiat tantū ceu pullus hirundinis. ad quem

O reuolat pleno mater ieiuna; sed omni

^{nullis}
 Membrorū damno maior dementia. quae nec

Nomina seruorum. nec uultū agnoscit amici. Cum quo praeterita canauit nocte. nec illos

^{per simoestano}
 Quos genuit quos educit. & iam codice saeuo

Haereditas uetat esse suos; bonatota feruntur

^l ^Q
 Ad pialen; tantū artificis ualē alius oris.

^{in lupanaribus}
 Quod steterat multis in carcere fornicis annis.

^{similis} ^{p sequenda}
 Vt uigeant sensus animi; duenda tamen sunt

^{caro} ^{at amare}
 Funera natorum. rogas aspiciendus amice

Coniugis. & fratris. plenaeque sororibus urnae.

Haec data poena diu iuuentibus. ut renouata

Semper clade domus. multis in luctibus. inque

^M ^{Lucius non sōr}
 Lucius non sōrē in caetronomino significat. quia ali
 us eundem de dīsimul fuerat factus. quē & car pie.

^H ^{Quia curra}
 Quia curra grauis condologmaticus est. condolos
 enī gressu natus.

^O ^{Enumerat}
 Enumerat morbos sonū. & dicit quia alius est hume
 ro debilis. id est otremus. non olemus dr eu pteus.
 hinc et ul na. hinc & olemus. qui in cubito infirmus
 est. alius nefreticus. id est in lumbis infirmus.
 nefretus enī dr lumbis. alius sciatous. id est coxa
 debilis. nā sciat dr coxa. hinc sciatous. qui morbu
 patitur quā uulgo nesciam quē tā dicimus.

^P ^{Liabonem}
 Liabonem meretricis. quā quidam senex amauit.
 eo praeter missis filis. hereditariam eam facit.

^Q ^{Solent meretrices}
 Solent meretrices quibus dā in medicaminibus.
 ut alius earū suauiter dolere. supra autē dīcorat.
 sēnū sēnū non possit aliquid discernere. modo
 eos uigere. sed hoc facit ars meretricū. quae tantū
 ualeat. ut quā natura negat. ipsa concedat.

✱ I uento nec plana faciem contundere palma;
I u uenam uel discipulo committere philippi;
S inullum inter ris tam detestabile factum

✱ O sten dis: taceo nec pugnis caedere pectus

Q uan do quidem accepto claudenda est lanua damno;

E t maiore domus gemitu. maiore tu multu

P languitur num mi. quam funera; nemo dolores

F ingit; ^{f. amia} In occasu uestem deducere summam

C ontentus. ^{f. est} uexare oculos humore coacto;

P loratur lacrimis amissa pecunia ueris;

S ed sic unda uidet simili fora plena querela.

S id eies lectis diuersa in parte tabellis

U ana super uacui dicunt cyrographa ligni.

A rguunt ipsoꝝ quos littera gemma q: princeps

S ardonicus. ^{quasi}loculis quae custoditur ebur nris.

I enunc delicias extra communia censes

L onendum. ^{cu} quia tu gallinae filius albae.

N os uilis populus nati infelices ouis;

R em pateris modica. & medio crible ferendam.

S iflectas oculos maiora ad crimina; confer

✱ Alapa percussio palme. Infaciem. Colaphus.
In cussio colli.

✱ Apud antiquos si quando claudere lanua signum erat magne
Christi

✱ Sing. multiplex deprensio familiaris pecunie sic tu
pro alius eruditā pecunia recuperat alio. quare. loca
Immoderate flos anni pecunia. p. n. t. b. s. l. s. u. d.
conc. l. s. i. g. t.

✱ Cyrographū uocat scriptura quae in ligno uel
membrana hinc crediditorem et eum qui miratur aliq.
quod uisum est diu ut q: altera pars retineat ser
uanda. ut & depositū n. pos. s. n. g. a. r. t. e. s. t. e. c. y. r. o. g. r. a. p. h. o.
nec pecunia sub creditoꝝ nomine ab aliquo frau
dulento repeti. nā ch. r. a. g. r. d. r. m. a. n. g. r. a. p. h. a.
scriptura. hinc dicit cyrographū manus scripturae
cyro grapha

✱ Pro uerbum ē quod dicit nobilis alba gallinae filius.
nigra uero hy nobilis. For. t. l. n. qu. l. d. e. c. u. s. e. s. t. e. x. t. a.
n. u. s. a. d. a. m. p. n. s. c. o. m. m. u. n. i. b. e. q. d. n. o. b. i. l. e. s. h. o. c. p. u. e. r. b. u.
illi d. e. c. o. n. d. u. e. s. t. q. u. i. n. o. b. i. l. i. t. a. t. e. s. u. a. i. a. c. t. a. t. u. a. l. b. a.
n. o. s. n. i. g. r. a. g. a. l. l. i. n. a. n. a. t. i. s. u. m. u. s.

¶ Pulchro labori id est miltari. laoni et leonius miltitiam diffinit;
quid est miltaria. Ingenua. et pulchra seruitus;

¶ uam uis iam tremulus capit pater. hunc labor equis

¶ rouehit. et pulchro redde sua dona labori.

¶ ptius certe ducis hoc referre uidetur.

¶ t qui fortis erit sit felix simus idem.

¶ t lactis salerni omnes. et cor quibus omnes.

¶ huius uerba laetitia salerni salerni.

¶ Almo. teon. qrsis. ora sub colle polari

¶ Semine disparili. Laurence. Lacone. Sabine.

¶ Vite Sabine. Lacon sulco. sue cognita Laurens.

¶ Almo puer. pubesq; teon. et qrsis ephoebus.

¶ Iyris oues. uirulos non egerat. Almo capellas.

¶ Ranna Almo. qrsis stipula. teon ore melodor.

¶ Nisa rosas. glauce uiofas. delilia naut.

¶ Nisa amat qrsin. glauce almona. nisa teonem.

¶ Iyris oues. uirulos non egerat. Almo capellas.

¶ Ranna Almo. qrsis stipula. teon ore melodor.

¶ Nisa rosas. glauce uiofas. delilia naut.

¶ Nisa amat qrsin. glauce almona. nisa teonem.

¶ Iyris oues. uirulos non egerat. Almo capellas.

¶ Ranna Almo. qrsis stipula. teon ore melodor.

¶ Nisa rosas. glauce uiofas. delilia naut.

¶ Nisa amat qrsin. glauce almona. nisa teonem.

¶ Falera sunt proprie equorum ornamenta.

¶ quae gressu equi dicuntur. cor quae autem

¶ sunt colli insignia. cor quibus uero aures.

¶ cephalonis. donabantur milites.

¶ leo. ystorias.

¶ uicerpe. tabias.

¶ alia. Comoechar.

¶ elpomene. tragedias.

¶ erpichore. praetorium.

¶ racho. geometricam.

¶ olimnia. rhetoricam.

¶ rama. astrologiam

¶ aliope. litteras

¶ liogestacanens. transactis temporibus edicta.

¶ ulcilocus calamos uicerpe flexibus uiget

¶ amicalateuogus. de sermone epialia

¶ elpomene. tragico clamor mestu boatu.

¶ erpichore. affectu scilicet mouet imperia aug.

¶ leoragerens. eracho. saluo pedecar. minuitur.

¶ signa. cuncta manu loquuntur. q. polimniagethu

¶ rama. polimniagethu. seruatur. scilicet

¶ amina. callio. pelibris heroicamendat.

¶ emia. apollineae uis. ha mouet undique musas.

¶ diuus. apollo nouem musarum nomina signat.

¶ in medio. ore. sident. complectitur omnia phosbus

¶ erne. super. faciem. lector. pariter. quem. de. lora

¶ huius. uerba. laetitia. salerni. salerni.

¶ si. duorum. niue. presunt. et. quinq; niggelle

¶ si. supponunt. clar. id. uo. post. quae. sequuntur.

¶ ruis. et. et. et. inter. uim. uel. flag. et. et. u

¶ ubi. lac. et. magis. in. a. u. et. quod. uenit. et. et. u. p. s.

¶ and. et. et. infer. et. et. niger. unus. et. et. et. et. et. et.

¶ si. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et.

¶ et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et.

¶ et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et.

¶ et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et. et.

xxviii

Reine glorie dame memory seigneur
feminelle aufer nolle dñr

Qui et ma ueritas & fecta caritas. audi recte dixi & uelle firm
Incarlar. In hoc mundo ubi non est aliquid bonum
Et si mortale redit miserum hominum si phibes fin leues. Firm

adul sum sine te. qd ubi fuer. tunc ulem? epl. m.

Hunc doctus latus precatus sum mendam xpi. Lm.

ubi perurbatione studiorum inire aperire noscitur.

El oprimido que se queja de la tiranía de una minoría.

De rebus omnibus quantum peccatis suis humanis et peccatis

da i mo. sio dñi qui remittit omnia se negant & po. f. l. n. o.

occeploutere sed octus copare possunt et quod

of adlonze unt. m. cadce conf. rrm nol. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845.

2) *Epilobium minus* L. Epilobium minus (L.) Rostk Schmidt

abc gpa

A Soluerant romani qui desportula pecunias eragabant. finito anno computare. qđ lucrū uel quodā clam. nūsi bi inde corripis ser. Ideo enī dabant
ut plura reciperent ab ipsis quibus dabant. Hoc ergo hic reprehendens dicit. Quid facere famuli i serui quoniam habent. cū domini eorum qu
eos debent alere. computant pecunias. quas alius distribuunt. et multiplicatas recipiunt. serui uero nil accipiunt.
B Maronae p̄g n̄r̄ p̄d̄m̄ nobili u faciebant semel lectica manibus famulorum eū cū ferri. isti p̄n̄ acque pecunias postulabant. Hoc ergo reprehendit.
senatore uel. i. cū senatores aui di sportu lesint. qđ parafra faciunt.

Sed cum summus honor finito computet anno.
A portula quid referat. quantum rationibus addat.
lucrit dampni. ^{peccatiarii expensarii}
^{ca. 111. huius affectu ad} ^{disputatiōibus}
parafra a seculat

Quid facere comites. quibus hinc toga. calceus hinc est.
^{uestimentum} ^{portula} ^{edat}
^{parafra} ^{obsequio famulorum}

Et panis. fumusq; domi. densissima centum
^{id est mulier quare in lectica}

Quadrantes lectica petat. sequitur que maritum
^{sup̄m̄ queritā do} **B**

Languida uel pregnant. & circum ducitur uxor.
^{alut maritus} ^{quasi simulat uxorem in lectica capere.}

Hic petat absentia nota lam callidus arte.
^{la. iugis} ^{gestatorum.}

Ostendens uacuam et clusam proconuigesellam.
^{uxor} ^{maritus} ^{da postulat.} ^{redat illi.}

Callamea est inquit. citius dimitte. moraris.
^{Qui rogat dicit} ^{petentis uox. i. noli inquietare}

Profer galla caput. noli uexare. quiescit.
^{profer} ^{galla} ^{caput} ^{profer} ^{galla} ^{caput}

Pre di es pulchro distinguitur ordine rerum.
^{pre di es} ^{pulchro} ^{distinguitur} ^{ordine rerum}

Sportula. deinde forum. liris que peritus apollo.
^{sub audet} ^{imagines exponeunt in sp̄ia uide granā}

Atque triumphales. Inter quas ausus habere
^{hoc est imagine} ^{hanc}

Nescio quis titulos aegyptius atq; arabarches.
^{titulum} ^{si. quan tū & ca. cap}

Cuius ad effigiem non tantum melere fas est.
^{Abominus de minoru} ^{recedunt} ^{primo uenientes} ^{propter diu cur nā prestolatio nē}

Vestibulis abeunt ueteres lasiq; clienta.
^{recedunt} ^{primo uenientes} ^{propter diu cur nā prestolatio nē}

Uota que deponunt. quamquam longis si macat.
^{illud erat. si. tantū} ^{etā}

Sper homini. caules miseris atq; ignis emendus.
^{domino}

E Reprehendit modo romanos. qđ otiosi. i. sup̄stiti
essent. totā diem inuicem consumebant. nihil
utilitatis agen. sed ad aban. primo sportulam
inde forū. deinde apollinis templum. sicque om̄
lustrabant.

D Apollo fertur primo legi repperisse. idēq; uir p
ritus uocat.

Triumphales uocabantur stantes. triumphali uir
quas mererant. profus. triumphis obacti n
memoriam.

Ausus habere dicit. quasi rem nefariam & plena
presumptio n̄s. i. iniquitatis. Unde despectu u
dicit. nescio quis. Habent aut titulos. hoc est statu
as erigere. Hāc uel dī memoria alius uel
ob memoriam statuas erigebantur. significat

uero crispinū. cuius supra memini. quā mem
arabae princeps erat factus.

Princes arabū. ac per hoc crispinus. per siciā
aegyptū crispinū incensasse.

HYRONICOS DICT.

Clientes dicuntur. qualescolentes. qui patre nos
ideo colebant. ut ab illis alerentur. Dicit ergo. qđ
clientes totā die patre nos suos inferioribus prestolaban

quatinus uocarentur ad pran diū. sed non uocati sero
iam reueriebant. la si longa expectatione i famis
penuria.

Lect non multum habent. In domo sua qđ carnon
tamen non p̄t̄ uirtutē diuini mensam expec
tate.

ciues in regno · respice plebem tuam.
pietate solita · qui sacro scō aptō · gres
sum firmasti per lubrica · & culpas ablu
isti per lamenta . AMEN .

Optineat apud te pro corrigendis sup
plicum delictis · qui claudō me delasuit
pro dirigendis vestigiis . AMEN .

Vt eo intercedente · & te remunerante ·
illuc grex illi commissus introduce
tur pueniam · quo pastor idem qui
ianitor · tecum remuneratus exultat
in gloria . AMEN .

Ille uos benedicat de celis · qui per crucē
& sanguinem passionis suę · uos redi
mere dignatus ē · venire in terris . AMEN .

Benedictio dī patris · & filii & sps scī . Et .

IN N · SCI VINCENTII

ORROBORA GREGE

tuum turris fortitudinis

qui beatum uidentium prīs

Ms 27 f 12^r

Life size.

COPYRIGHT OF THE

FITZWILLIAM MUSEUM

UNIVERSITY OF CAMBRIDGE

*Not to be reproduced
without permission*

REF. No. Fmk 11802

257
IN NOMINE Domini, SUMMI, INCIPIT,
PROLOGUS, Sancti, HIERONIMI,
PRESBITERI, MISSUS, AD, CON-
STANTINUM, CONSTANTINO-
POLITANUM, EPISCOPUM.

Ms McKean 30 f I^v

Life size

COPYRIGHT OF THE
FITZWILLIAM MUSEUM
UNIVERSITY OF CAMBRIDGE

*Not to be reproduced
without permission*

REF. No. Fmk11803

2
IN XPI NOMI

NE INCIPIUNT

LECTIONES

PER CIRCVLV

ANNI IN VI

GLA NATALIS

DNI. LECTIO EP^{TA}
BEATI PAULI APT^{LI}. AD RO
MANOS.

Ms McClean 30 f2^r

Life size

COPYRIGHT OF THE
FITZWILLIAM MUSEUM
UNIVERSITY OF CAMBRIDGE

*Not to be reproduced
without permission*

REF. No. Fmk 11804

Ms McLean 30 f2^v

Life size

COPYRIGHT OF THE
FITZWILLIAM MUSEUM
UNIVERSITY OF CAMBRIDGE

*Not to be reproduced
without permission*

REF. No. *Fmk 11805*

re di nostri · INNAT · S · STEPHANI ·

· ACT · APO · IN DIEBUS ILLIS ·

Stephanus plenus gratia & fortitudine.
faciebat prodigia & signa magna in po-
pulo. Surrexerunt autem quidam desy-
nagoga que appellabatur libertinorum.
& cyrenensium. & alexandrinorum. &
eorum quierant acilicia & asia. disputan-
tes cum stephano. & non poterant resi-
stere sapientie. & spiritui qui loqueba-
tur. Audientes autem hec. disscebant
tur cordibus suis. & stridebant dentibus
in eum. Cum autem esset stephanus ple-
nus spiritu. intendens in celum. uidit
gloriam dei. & ium stantem ad dextris
& ait. Ecce uideo celos apertos. & fili-
um hominis stantem ad dextris uirtutis
dei. Exclamantes autem uoce magna.
continuerunt aures suas. & impetu fece-
runt unanimites in eum. Et eicientes
eum extra ciuitatem. lapidabant. Et te-
stes deposuerunt uestimenta sua secus

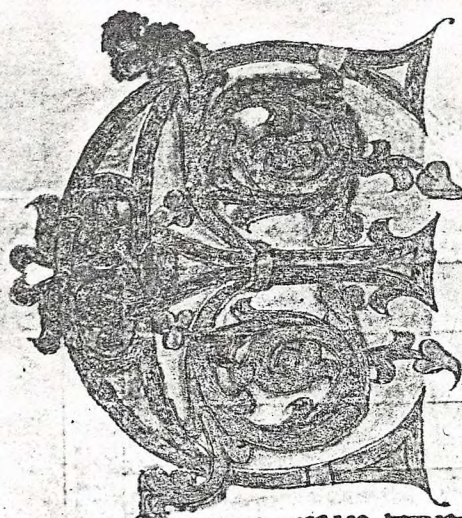
Ms McClean 30 f 7^r

life size

COPYRIGHT OF THE
FITZWILLIAM MUSEUM
UNIVERSITY OF CAMBRIDGE

*Not to be reproduced
without permission*

REF. No. FMK 11806

ECCE EGO

MITTO ANGELUM MEUM.

qui preparauit uiam an-
te faciem tuam. Et sta-
tim ueniet ad templum
suum dominator quem uos queritis. angelus
testamenti quem uos uultis. Ecce uenit.
dicit dñs exercituum. Et quis poterit co-
gitare diem aduentus eius. & quis stabit
ad uidendum eum. Ipse enim quasi ignis
conflans. & quasi herba fullonum. Et se-
debit conflans & mundans argentum. et
purgabit filios leui. Et colabit eos quasi
aurum & quasi argentum. & erunt dño
offerentes sacrificia iniustitia. Et place-
bit dño sacrificium iuda. et ierusalem sicut
dies sc̃ti. & sicut anni antiqui. Dicit dñs.
om̃ps. DOMINICA. V. P. THEOPH̃.
LECT. E. B. P. A. AD TESAT. FR̃S.
Induite uos sicut electi dī sc̃i & dilecti. uis-
cera misericordie. Benignitatem. humili-
tatem. modestiam. patientiam. Suppor-

Cambridge, Fitzwilliam Mus., MS. McClean 30

30. Epistolar (f. 14); Reichenau, S. Germany, c. 960-90

St. Gallen?

17. R. James, A Descriptive Catalogue of the McClean Coll. (1912)

ILLUMINARE HIERUSALEM. QUIA
 uenit lumen tuum. et gloria dñi super
 te orta est. Quia ecce tenebrae operient
 terram. & caligo populos. Super te autē ori
 etur dñs. & gloria eius in te uidebitur.
 Et ambulabunt gentes in lumine tuo. et re
 ges in splendore ostus tui. Leua incircum
 oculos tuos et uide. omnes isti congregati
 sunt uenerunt tibi. Filii tui de longe
 uenient. et filie tue de latere surgent.
 Tunc uidebis et affluēs. & mirabitur. et di
 latabitur cor tuum. Quando conuersa
 fuerit ad te multitudo maris. fortitudo
 gentium uenerit tibi. Inundatio came
 lorum operiet te. dromedarii. madian.
 & he fath. Omnes de saba uenient. aurū
 & thus deferentes. Et laudem domino.
 annuntiantes. DOM. I. P. THE. OP. H.
 T. F. B. P. A. AD ROMAN. F. R. S.
Obscuro uos per misericordiam dī. ut ex
 hibeat is corpora uĩa hostiam uiuentē.
 scām. dō placentem. rationale obsequiū

Ms McClean 30 f10^v

Life size

COPYRIGHT OF THE
FITZWILLIAM MUSEUM
UNIVERSITY OF CAMBRIDGE

*Not to be reproduced
without permission*

REF. No. Fmk11807

152
Quomodo non etiam cum illo omnia nobis
donauit. Quis accusabit aduersus se-
lectos dī. Os qui iustificat. qui se q̄ con-
demnet. xpc ihs qui mortuus ē. immo
qui & resurrexit. q̄ ē ad dexterā dī. qui
& iā interpellat pro nobis. Quis ergo se-
parabit nos a caritate xpi. Tribulatio.
an angustia. an persecutio. an fames. an nudi-
tas. an periculum. an gladius. sicut scrip-
tū ē. Quia propter te mortificamur tota
die. aestimati sumus. ut oues occisionis.
Sed in his omnibus superamus. ppt̄ eum
qui dilexit nos. Certus sum enim. quia
neq. mors. neq. uita. neq. angeli. neq. prin-
cipatus. neq. instantia. neq. futura. neq.
fortitudo. neq. altitudo. neq. pfundū.
neq. creatura alia poterit nos separare
a caritate dī. Quē est in xpo ihu. dño nro.

SUP. T. I. B. P. A. AD EPHESIOS.

FRS. Iam non estis hospites & aduene.
sed estis ciues scōrū & domestici dī. Sup
aedificati super fundamentū aptōrū & pro

Ms McClean 30 f 152^r

Life size

COPYRIGHT OF THE
FITZWILLIAM MUSEUM
UNIVERSITY OF CAMBRIDGE

*Not to be reproduced
without permission*

REF. No. **FMK 11808**

A. Aug. in sua chalcidica. verba dicta aere boando. sonando.
 quare dicitur in eorum quod significat ab ipso de. eo quod non quod ab ipso
 hunc signum tribuit.

Cambridge

Abhoem
 am hui
 bradie so
 illustur
 ei. Idem
 mor pces
 am. una
 puler ei
 d. d. et
 no singtr
 d. tra abto
 cheru. qui
 deficit; tra
 uisione for
 haec forte
 uidē. sedin
 nisi latine
 si pethisati

LIB. ULT. DE VBO
 I. G. D. C. FELICITER
 ER
 BVM
 EST PARS ORA
 TIONIS CUM TEM
 PO RIB; ET MODIS

sin casu. agendi uel patiendi significatiui
 H acci definitione. omia tam finita quam infinita
 uerba comprehendunt. Et neutra enim quaedam
 absoluta & deponentia. Omni modo natura
 lit. uel in actus. uel in passione. Verba aut
 quamuis a uerberatu aeris dicat quod commune
 accidens omnibus paratib; orationis. tam prae
 pu in hac dictione quasi propriū ei; accipit. qua
 frequenter utam in omni oratione. Licet tam
 p omnib; dictionib; dicere uerba. Et frequenter q;
 us hoc approbat. Necn alia nomina. sed raro.

159. Priscian (f. 77^b); German (Trevs), 10th century

M. R. James, A Descript. Catal. of the Mc Clea
 Coll. of Mn. in the Fitzwilliam Mus. (1912)
 M. XCIV Mc Clea 159, fol. 77^b

Cambridge

Corpus Christi College, MS 231

Terence, *Comoediae*

In Latin

West or South-West Germany, early twelfth century

Parchment, iii paper flyleaves + 105 fols. + iii paper flyleaves, 227 × 162 mm (170–178 × 102–110 mm), 26–27 long lines, ruled in hard point, quire marks, four leaves lost before fol. 1, one leaf lost after fol. 66 and fol. 105

BINDING: seventeenth century, blind-tooled brown leather over pasteboards, sewn on four supports, edges red, repaired and re-backed by J.P. Gray & Son, Cambridge, 1957

SECUNDO FOLIO: *nuptias. Ignorans* (fol. 1r)

SCRIPT: Caroline minuscule

CONTENTS

fol. 1r *Epitaphium*, Arguments to *Andria* (begins imperfectly) and *Eunuchus*

fols. 1r–105v Terence, *Comoediae* (ends imperfectly in *Phormio* Act V, Scene 8), with glosses

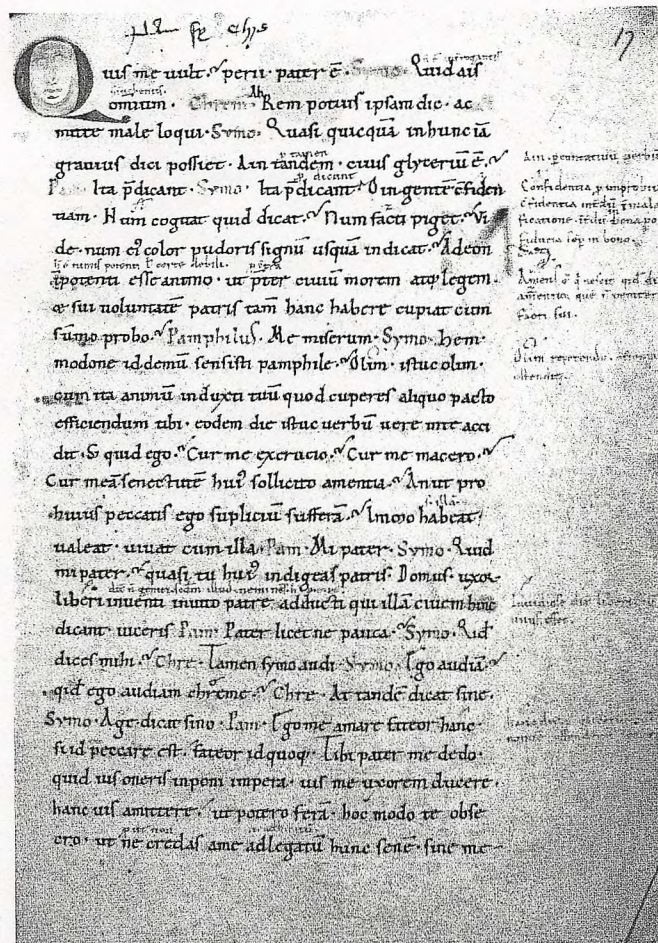
ORNAMENTATION

Red penwork initials [2–4 ll.], some with yellow infill, minor penwork decoration or ornaments including faces (fols. 6v, 17r) or animals (fol. 22r), for main and lesser text divisions.

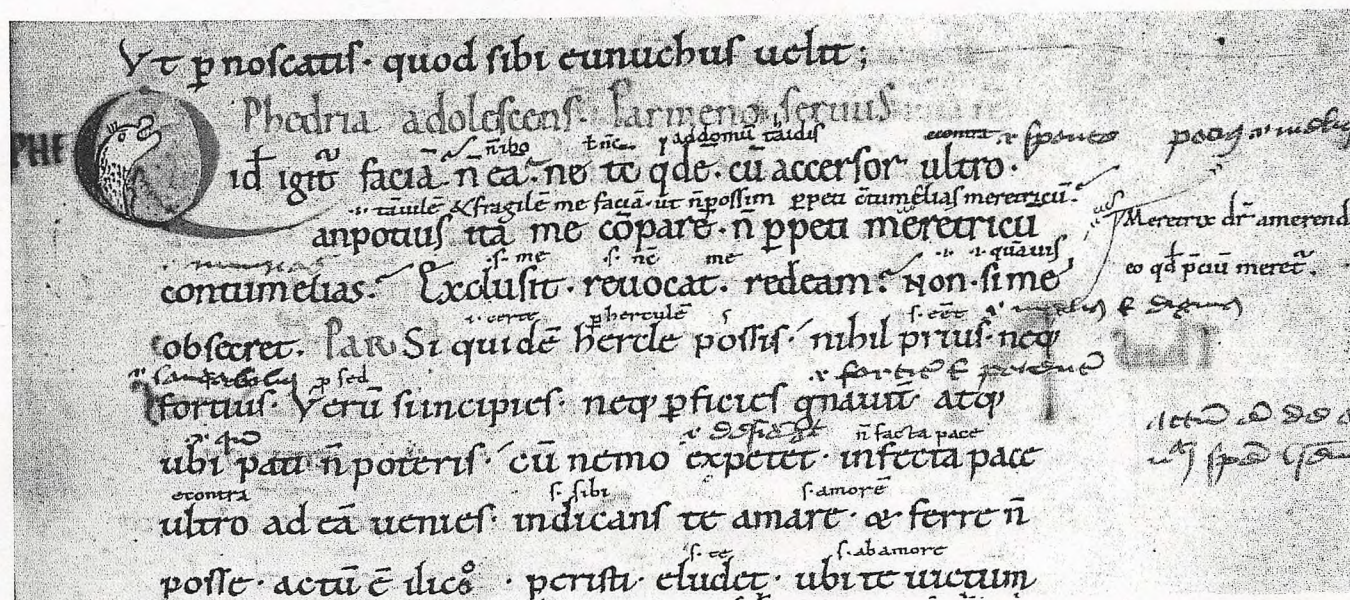
PROVENANCE

Probably acquired by the College together with other manuscripts owned by Daniel Rogers (born in Germany, d. 1591) between 1641 and 1705 (Stanley 1722, no. 21).

LITERATURE: James 1912a, I, 530–31; Riou 1973, 90, 93; Munk Olsen 1982–1989, II, 602; Grant 1986; Riou 1991; Budny 1997, I, 145; de Hamel 2000, 48–9, pl. 30.

Fol. 17r

Fol. 22r (detail)

ILLUMINATED MANUSCRIPTS IN CAMBRIDGE

A CATALOGUE OF
WESTERN BOOK
ILLUMINATION
IN THE
FITZWILLIAM MUSEUM
AND THE CAMBRIDGE
COLLEGES

Edited by

NIGEL MORGAN & STELLA PANAYOTOVA

with the assistance of

MARTINE MEUWESE, ELIZABETH NEW, SUZANNE REYNOLDS
HANNA VORHOLT AND ANDREA WORM

PART ONE: VOLUME ONE

THE FRANKISH KINGDOMS · NORTHERN NETHERLANDS
GERMANY · BOHEMIA · HUNGARY · AUSTRIA

HARVEY MILLER PUBLISHERS

IN CONJUNCTION WITH
THE MODERN HUMANITIES
RESEARCH ASSOCIATION

any, early twelfth century

+ 105 fols. + iii paper

10-178 x 102-110mm), 26-27

it, quire marks, four leaves lost
er fol. 66 and fol. 105

y, blind-tooled brown leather
our supports, edges red, repaired
Son, Cambridge, 1957

rans (fol. 1r)

ts to *Andria* (begins imperfectly)

ediae (ends imperfectly in
with glosses

ll.], some with yellow infill, minor
naments including faces (fols. 6v,
or main and lesser text divisions.

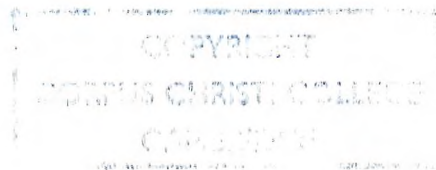
nam. Nam cogitat quid dicat. Num facti piget. Vi
de. nam ei color pudoris signum usquam indicat. Adeon
^{he nimis parum. Hec est debili.} ipotenti esse animo. ut pater cuius morem atque legem
et sui voluntate patris tam hanc habere cupiat cum
summo probo. Pamphilus. Me miserum. Symo. hem.
modone id demum sensisti pamphile. Olim. istuc olim.
cum ita animum induxi tuum quod cuperes aliquo pacto
efficiendum tibi. eodem die istuc verbum vere mihi acci
dit. Si quid ego. Cur me exoracio. Cur me macero.
Cur mea senectute huius sollicito amantia. An ut pro
huius peccatis ego supplicium sufferam. Immo habeat.
ualeat. uiuat cum illa. Pam. Mi pater. Symo. Quid
mi pater. quasi tu huius indigeas patris. Domus. uxor.
^{ut si generum illud nomen debili.} liberi inuenta inuito patre adducti qui illa ciuem hanc
dicant. uiceris Pam. Pater licet ne pauca. Symo. Quid
dices mihi. Chre. Tamen symo audi. Symo. Ego audiam.
quid ego audiam chreme. Chre. At tandem dicat sine.
Symo. Age dicat sino. Pam. Ego me amare fateor hanc.
si id peccare est. fateor id quoque. Tibi pater me dedo.
quid uis oneris imponi impetra. uis me uxorem ducere.
hanc uis amittere. ut potero feram. hoc modo te obse
ro. ut ne credas amicum adlegatum hanc senem sine me.

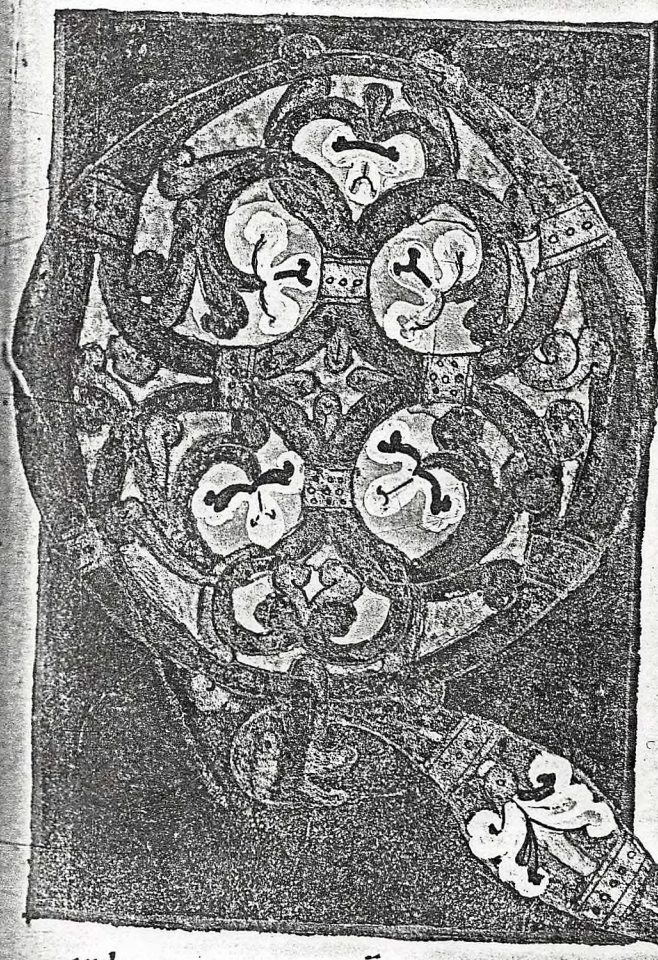
Fol. 17r

Cambridge, Corpus Christi College MS 251

quappt ego ludi nomine egino comit nec non & conuix mea uendilgart ambiparter cog
 & eterna bona retributione. propter ea donamus & tradimus aliquas res nras ad reliquas res
 nras ubi uenerabilis uuolfger epus & rector p[re]e[re] uideat. donamus igitur & donatum in perpo[re]
 saxi in loco nuncupante harnobrunno cum curtalis curtialis domibus aedificis mancipis terris silu
 aquis aquarumq; decursibus uenit p[re]terit pecunias pecoribus omnia cum omnibus quicquid in p[re]
 cur ee possessio uel dominatio. similimodo tradimus in pago hurniz gauua in loco uocato rezzistat q
 aquarum inuenit in curtalis mancipis terris uel quantum cuq; sua uideat fuisse possessio h[ab]e in selam
 a & gustibah cum curtalis aedificis mancipis terris siluis campis pratis pascuis aquis aquarumq; dec
 cum omni integritate. ergo & Ingraffeldum in uilla barethorf quicquid cristan ibi habebat & in uen
 curtalis domibus aedificis siluis campis pratis pascuis aquis aquarumq; decursibus mancipis farrimar
 uentis uel quantum cumq; Insuper nominatis locis uel uillis nra uideat ee possessio uel dominatio de m
 tione scilicet saluatoris & scilicet Kiliani mar sociorumque eius donamus & tradimus atque in omnibus domina
 uamus. In exactione itego egino & conuix mea uendilgart eandem traditionem beneficiis prestatione
 bitum n[ost]r[um] exceptatua loca idest uraha & barethorf & hoc adie presente stabili permaneat. post n[ost]r[um]
 me dicit ecclesie. hanc tenent utq; possident ita ut de Incepit antelo & usque In sempiternum h[ab]e

CCC MS 373
back flyleaf
recto and stub

VONIAM
QUIDEM
MULTI
CONATI
SUNT

ordinare narrationē quoq; in nobis completę sunt rerum.
sic tradiderunt nobis qui ab initio ipsi uiderunt. & ministri
fuerunt sermonis. uisum ē & in assensu apncipio omnib;
diligentē ex ordine tibi scribere optime theophile. ut cog
noscas eorū uerborū de quib; eruditus es ueritatē.
Fuit indies; herodis regis iudeę sacerdos quidā nomine zacha
rias de uice abia. & uxor illi de filiab; aaron. & nom̄ eius

McClellan 20. Latin Gospels (f. 77); Bavarian, late 11th century

M. R. James, A Descriptive Catalogue of the McClellan Collec
tion of Manuscripts in the Fitzwilliam Museum (1912)

Cambridge, Fitzwilliam Museum

McClean 20. Latin Gospels (f. 110^b); Bavarian, late 11th century

M. R. James, *A Descriptive Catalogue of the McClean Collection of Manuscripts in the Fitzwilliam Museum* (1912)

ordinare
sic tradi
fuerunt
diligent
noscas e
Furt ind
rias de

MAT. MAR. L. I.

ccc xiii	cxc xiii	cc xc xiii	c lxxx ii
ccc xiiii	cxc v	cc xc i	c lxx viii
ccc xv	cxc v	cc xc i	c lxx xi
ccc xvi	cxc vi	cc xc ii	c lxxx v
ccc xviii	cxc viii	ccc	c lxxx vi
ccc xx	cc	ccc ii	c lxxx viii
ccc xxv	cc xiii	ccc x	c lxxxviii
ccc xxvi	cc v	ccc xi	c lxxxviii
ccc xxvii	cc v	ccc xiii	c lxxxviii
ccc xxviii	cc vi	ccc xiiii	c lxxxviii
ccc xxx i	cc viii	ccc xv	c lxxxviii
ccc xxx ii	cc x	ccc xviii	c lxxxviii
ccc xxx iii	cc xii	ccc xxi	c lxxxviii
ccc xxx v	cc xiiii	ccc xxv	c lxxxviii
ccc xxxvi	cc xv	ccc xxviii	c lxxxviii
ccc xl iii	cc xvii	ccc xxx	c lxxxviii
ccc xl viii	cc xix	ccc xxxviii	c lxxxviii
ccc xl xiiii	cc xxi	ccc xxxviii	c lxxxviii
ccc l ii	cc xxiii	ccc xxxviii	c lxxxviii
ccc l ii	cc xxv	ccc xxxviii	c lxxxviii

Explic.

**FITZWILLIAM MUSEUM
UNIVERSITY OF CAMBRIDGE**

Evangelia, German, late 11th century,
vellum.

Dimensions : 10 $\frac{3}{4}$ x 8 $\frac{1}{8}$ inches
Accession no : MS McClean 20 folio 3^r
Negative no : FMK 15284

**Photograph copyright of the Fitzwilliam Museum.
Not to be reproduced without written permission.**

INCIPIT EPISTOLA BEATI HIERONIMI PRBRI
AD DAMASVM PAPAM .

FATISSIMO PAPAE DAMASO HIERONIMVS .

ouum opus facere me cogis exueteri .

ut post exemplaria scripturarũ toto orbe
dispersa . quasi quidã arbit sedeam . & quia

int se uariant . que sint illa que cũ greca consentiant uarietate
decernã . Plus labor . sed periculosa p̃sumptio . iudicare de cẽis .
ipsum ab omib; iudicandũ . sensu mutare linguã . & canescentẽ
iam mundũ ad inũtia retrahere paruulorũ . Quis enĩ doctus
parũ t̃ indoctus cũ in manus uolum̃ assumpserit . & a salina
quã semel imbibit uiderit discrepare qđ lectitat ñ statim
erumpat inuocẽ . me falsariũ . me clamitans eẽ sacrilegum .
qđ audeam aliquid inueterib; libris addere . mutare . corrigere .

Aduersus qm̃ inuidiam duplex causa me consolãt . qđ & tu qđ
summus sacerdos es fieri iubes . & uerũ ñ eẽ qđ uariat & iam
maledicorũ testimonio cõpbat̃ . Si enĩ latinis exemplarib; fides eẽ
adhibenda . respondeant . quib; tot sunt exemplaria pene q̃t
codices . Sin aut̃ ueritas eẽ querenda de plurib; . cũ non ad
greecam originẽ reuertentes . ea que t̃ auiciosis interpretibus
male edita . t̃ ap̃sumptorib; imperitijs emendata puerius . uel
alibrarijs dormitantib; aut addita sunt . aut mutata corrigim̃ .

N eq; uero ego de ueteri disputo testam̃to . qđ a septuaginta seniorib;
ingreecam linguã uersum tertio gradu ad nos usq; puenit .
ñ quero quid aquila . quid simmachus sapiant . quare theo
dotion int̃ nouos & ueteres medius incedat . sit illa uera int̃
p̃tatio qm̃ apli p̃bauerunt . De nouo nunc loquor testam̃to .

**FITZWILLIAM MUSEUM
UNIVERSITY OF CAMBRIDGE**

Evangelia, German, late 11th century,
vellum

Dimensions : 10 $\frac{3}{4}$ x 8 $\frac{1}{8}$ inches
Accession no : MS McClean 20 folio 10^r
Negative no : FMK 15285

Photograph copyright of the Fitzwilliam Museum.
Not to be reproduced without written permission.

LIBER · G E
 NERATIONIS
 IHU XPI
 FILII DA
 VID · FILII
 ABRAHAM ;

Ms.
 111
 le. xiii.
 f. 1. 7. 11. 78.

C. f.

Abraham genuit isaac. ' isaac aut genuit iacob ; Iacob aut gen
 iudam & frs eius . ' iudas aut genuit phares . & zara . de thamar ;
 Phares aut genuit esrom . ' esrom aut genuit aram ; Aram autē
 genuit aminadab . ' aminadab aut genuit naason ; Naason
 aut genuit salmon . ' salmon aut genuit booz de rahab ;
 Booz aut genuit obee ex ruth . ' obee aut genuit iesse ; Iesse
 aut genuit dauid regem . ' dauid aut rex gen salomonē ex ea
 que fuit urie ; Salomon aut genuit roboam . ' roboam aut
 genuit abiam ; Abia aut genuit asa . ' asa aut gen iosaphat ;
 Iosaphat aut genuit ioram . ' iora aut genuit oziam ; Ozias

**FITZWILLIAM MUSEUM
UNIVERSITY OF CAMBRIDGE**

Evangelia, German, late 11th century,
vellum

Dimensions : 10 $\frac{3}{4}$ x 8 $\frac{1}{8}$ inches
Accession no : MS McClean 20 folio 21^r
Negative no : FMK 15286

**Photograph copyright of the Fitzwilliam Museum.
Not to be reproduced without written permission.**

IN PRINCIPIO
ERAT VERBUM
ET VERUM
ERAT APUD
DEUM

^o l. i. ⁺ m. i. l. xiii.
..iii.

Et ^o erat verbum. Hoc erat
in principio apud dñm. Omnia p̄ ip̄sū facta
sunt. & sine ip̄so factum ē nihil. Quod
factū ē in ip̄so vita erat. & vita erat lux
hominū. & lux tenebris lucet. & tene-
bre eam non comprehendunt.

^o l. ii. ⁺ m. vii. l. vi.
..iii.

Fuit homo missus a dō. cui nomen
erat ioh̄s. Hic venit in testimonium. ut testimonium phiberet de lu-
mine. ut om̄s crederent p̄ illum. Non erat ille lux. sed ut testi-
monium phiberet de lumine.

^o l. iii. ⁺ m. i. l. xiii.
..iii.

Erat lux vera. que illuminat omnē hominē uenientē in hunc mun-
dum. In mundo erat. & mundus p̄ ip̄sum factus ē. & mundus eū
non cognouit.

In p̄pria uenit. & sui eū non receperunt. Quot quot autē receperunt
eū. dedit eis potestatem filios dī fieri. his qui credunt in nomine
eius. qui non ex sanguinib; neq; ex uoluntate carnis. neq; ex uo-

^o l. iiii. sol.
..x.

**FITZWILLIAM MUSEUM
UNIVERSITY OF CAMBRIDGE**

Evangelia, German, late 11th century,
vellum

Dimensions : 10 $\frac{3}{4}$ x 8 $\frac{1}{8}$ inches

Accession no : MS McClean 20 folio 111^r

Negative no : FMK 15287

Photograph copyright of the Fitzwilliam Museum.

Not to be reproduced without written permission.

INCIPIT BREVIARIŪ LECTIŌNŪ EVANGELIORUM.

HYGILIA NATALIS Dñi. STATIO AD S. MARIĀ. HORA NONA.

Secūm mathē. capt. iii. Cū ēēt desponsata mat̄ ihū. vsq. ipse em̄ saluū facie pplm suū a peccatis eorū. Item ad scām mariā maiore in nocte. Secūm lucā. capt. iii. Exiit edictū acesare augusto. vsq. pax hominib; bone uolunt̄.

Item mane pmo. statio ad scām Anastasiam. Secūm lucā. capt. iii. Pastores loquebant̄ adinuicē. vsq. sic dictū ē ad illos. Ite in die natalis dñi. statio ad scām Petrū. Secūm ioh̄m. capt. i. In p̄ncipio erat uerbū. vsq. plenū gr̄e 7 uerit̄.

Innatale scī Stephani. Secūm math. cap. co. xl. Dicebat ih̄c turbis iudeorū & p̄ncipib; sacerdot̄. vsq. benedic̄ q̄ uenit in nomine dñi.

Innat̄ scī Ioh̄is euangelistę. Secūm ioh̄m. capt. co. xxx. ii. Dixit ih̄c petro. Sequere me. vsq. quia uerū ē testimoniū eī.

Innat̄ innocentū. Secūm math. capt. vi. Ecce angl̄s dñi in sōm̄s ap̄p̄ ioseph. vsq. & noluit consolari. quia n̄ sunt.

Innat̄ scī Siluestri. Secūm math. capt. co. lx. iii. Dixit ih̄c discip̄l̄s suis. Vigilate quia nescitis. vsq. sup̄ om̄a bona sua constituat̄ eū.

Inoctaua dñi. statio ad scām mariā admar̄. Secūm lucā. capt. iii. Postquam consummati sunt dies octo. vsq. gl̄am plebis tue isrl̄.

Dominica post nat̄ dñi. Secūm lucā. capt. iii. Erat ioseph 7 maria mat̄ ihū. vsq. & gr̄a dī erat in illo. In uigilia theophanię. statio ad scām Petrum. Secūm math. capt. vi. De functo herode. vsq. quō nazareus uocabit̄.

Intheophania. statio ad scām Petrū. Secūm math. capt. iii. Cū natus ēēt ih̄c in bethleem iude. vsq. reuersi sunt in regionē suā. Sequenti die post theophaniā. statio ad scām Petrū aduincula. Secūm marcū. capt. iii. Fuit ioh̄s in deserto baptizans. vsq. tu es filius m̄s dilectus in te cōplacui.

Die tertia p̄ theophaniā. Secūm math. capt. vii. Venit ioh̄s baptista. vsq. igni inextinguibili. Octab̄ theoph̄. Secūm ioh̄. capt. xiii. Auduit ioh̄s ih̄m uenientē ad se. vsq. quia hic ē filius dī. Dominica. i. p̄ theoph̄. statio ad scōs Iohannē. 7 Paulum. Secūm lucā. capt. iii. Cū factus ēēt ih̄c annorū. xii.

**FITZWILLIAM MUSEUM
UNIVERSITY OF CAMBRIDGE**

Evangelia, German, late 11th century,
vellum

Dimensions : 10 $\frac{3}{4}$ x 8 $\frac{1}{8}$ inches

Accession no : MS McClean 20 folio 133^v

Negative no : FMK 15288

Photograph copyright of the Fitzwilliam Museum.

Not to be reproduced without written permission.